

UNHCR

Агентство ООН у справах біженців

**ПРАВО НА
ЗАХИСТ**

у партнерстві з HIAS

МОНІТОРИНГОВИЙ ЗВІТ ЩОДО ПЕРЕТИНУ КПВВ ТА МПП

Січень-Червень 2021

ЗМІСТ

МЕТОДОЛОГІЯ	3
ВСТУП	4
СТИСЛИЙ ОГЛЯД	6
ОПИТУВАННЯ НА КПВВ	8
ДЕМОГРАФІЯ РЕСПОНДЕНТІВ	8
МІСЦЕ ПРОЖИВАННЯ	9
ЧАСТОТА ТА ТРИВАЛІСТЬ ПЕРЕТИНУ	9
ПРИЧИНИ ПЕРЕТИНУ	11
МІСЦЕ ПРИЗНАЧЕННЯ	13
ЧИННИКИ ЗАНЕПОКОЄННЯ ПІД ЧАС ПЕРЕТИНУ ЛІНІЇ РОЗМЕЖУВАННЯ	13
УМОВИ ОЧІКУВАННЯ	15
СПОСТЕРЕЖЕННЯ НА КПВВ	16
ПРОЦЕДУРА ПЕРЕТИНУ КПВВ	17
СПОСТЕРЕЖЕННЯ НА МПП	19

Ця публікація була розроблена за підтримки Агентства ООН у справах біженців (УВКБ). Зміст матеріалу є виключно відповідальністю БФ «Право на захист» та не може використовуватися, щоб відобразити точку зору Агентства.

Цей звіт містить результати спостереження на всіх семи контрольно-пропускних пунктах в'їзду-виїзду (КППВ) і опитування, проведеного на двох з них (КППВ «Новотроїцьке» в Донецькій області та КППВ «Станиця Луганська» в Луганській області) у першій половині 2021 року. Крім того, у звіті також містяться деякі попередні спостереження на міжнародних прикордонних пунктах пропуску (МПП) з квітня по червень 2021 року. Опитування є частиною моніторингу з порушень прав постраждалого від конфлікту населення в рамках проекту: «Адвокація, захист та

правова допомога внутрішньо переміщеним особам», що реалізується БФ «Право на захист» за фінансової підтримки Управління Верховного Комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН)¹. Мета опитування – дослідити причини та проблеми осіб, які подорожують між непідконтрольною уряду України територією (НПУТ) та підконтрольною уряду України територією (ПУТ), а також умови та ризики, пов'язані з перетином лінії розмежування через КПВВ в період карантину. Більше статистичних даних можна знайти на онлайн-платформі опитування на КПВВ².

¹ Опитування проводиться з червня 2017 року.

² <https://www.unhcr.org/ua/en/eesp-monitoring-2021>.

МЕТОДОЛОГІЯ

Звіт містить дані опитування осіб, що перетинають лінію розмежування, та спостережень моніторів БФ «Право на захист» на КПВВ з січня по червень 2021 року, а також спостереження на МПП з квітня по червень 2021 року. Опитування проводилося анонімно та на добровільних засадах. Усі опитані були проінформовані про мету опитування. Опитування проводилося у формі особистих інтерв'ю з людьми, старшими за 18 років. Монітори БФ «Право на захист» опитували цивільних осіб на КПВВ у чергах до або з ПУТ, також, слід зазначити що опитування не проводилося в автомобільній черзі та у вихідні дні. Монітори підходили до кожної четвертої людини в черзі. Якщо людина відмовлялася брати участь в опитуванні, монітори підходили до наступної четвертої особи у черзі. В опитуванні брали участь особи які подорожували до або з ПУТ. Монітори жодного разу не перетнули «нульовий блок-пост» до

НПУТ. Однак карантинні обмеження істотно вплинули на число респондентів. Загальна частка респондентів що подорожують в обох напрямках була майже однаковою: 53% опитаних респондентів подорожували до НПУТ, 47% до ПУТ.

Важливо зазначити, що результати опитування не можуть бути екстрапольовані на всіх, хто перетинає лінію розмежування, але допомагають виявляти потреби й тенденції, а також забезпечувати доказову базу для адвокаційної діяльності. Спостереження проводилися щотижня протягом усього півріччя під час відвідувань кожного з КПВВ та МПП. Крім опитування та спостережень, монітори БФ «Право на захист» також консультували людей з їхніх проблем, допомагали з документацією та налаштувати додаток для самоізоляції. Ця допомога була цінним джерелом інформації для моніторингу КПВВ.

ВСТУП

Переживши наслідки семирічного конфлікту на сході України, люди зіткнулися з наслідками COVID-19, який посилив соціально-економічну кризу, що торкнулася людей, особливо жителів НПУТ. Із закриттям КПВВ, з 22 березня 2020 року, люди були відрізані від

доступу до власного майна, відвідування чи піклування членів сім'ї, отримання пенсій та соціальних виплат.

Впровадження карантинних обмежень у 2020 році продовжували ускладнювати перетин.

Після закриття лінії розмежування в березні 2020 року вона була знову відкрита в листопаді 2020 року з боку ПУТ. Втім, обмеження з боку НПУТ сприяли різкому скороченню числа перетинів у порівнянні з тією кількістю, що була до пандемії. Незважаючи на роботу двох працюючих КПВВ – «Новотроїцького» в Донецькій області та «Станиці Луганської» в Луганській області, кількість перетинів в першій половині 2021 року склала 274 000, що становить всього 4% від першого півріччя 2019 року та 10% від першого півріччя 2020 року. Тим часом, кількість громадян України, які перетинають МПП, продовжує зростати³.

Внаслідок обмежень на перетин лінії розмежування, багато мешканців НПУТ наважуються їхати до ПУТ через РФ, перетинаючи російсько-український кордон через МПП «Мілове» або «Гоптівка». Така поїздка, звичайно, займає більше часу ніж перетин лінії розмежування, потребує додаткових витрат на транспорт та у багатьох випадках – сплати штрафу за незаконний перетин кордону.

³ Згідно з офіційною статистикою Державної прикордонної служби України.

СТИСЛИЙ ОГЛЯД

- Кількість людей, що перетинають лінію розмежування, продовжувала зменшуватися у 2021 році. Згідно зі статистикою Державної прикордонної служби України (ДПСУ)⁴, в першій половині 2019 року кількість перетинів становила 6 589 000, а у 2020 році 2 656 000 перетинів, в той час як в 2021 році було здійснено тільки 274 000 перетинів.
- У першій половині 2019 та 2020 років, отримання пенсії або соціальних виплат та проблеми, пов'язані з готівкою, були найбільш часто згадуваними причинами, через які жителі НПУТ перетинали лінію розмежування, в той час як у 2021 році відвідування родичів було найбільш поширеною причиною. До введення карантинних обмежень, довгі черги були головною причиною занепокоєння серед респондентів на всіх КПВВ. Проте, оскільки перетин лінії розмежування був можливим лише на двох КПВВ, більшість респондентів назвали можливі проблеми з перепусткою в якості основної причини свого занепокоєння у 2021 році.
- У першій половині 2021 року УВКБ ООН надавало підтримку організаціям, що сприяють перетину КПВВ. Наприклад, щонайменше 6 500 людей отримали допомогу від моніторів БФ «Право на захист» в установці і запуску додатку для мобільних телефонів «Вдома», а близько 1 200 осіб отримали допомогу від БФ «Право на захист» в отриманні дозволів на перетин від Координаційної групи⁵.
- Крім того, 29 918 вразливим літнім людям була надана транспортна підтримка на КПВВ «Станиця Луганська» за допомогою електромобіля НУО «Проліска».
- Завдяки відділу адвокатури БФ «Право на захист» 22 березня 2021 до Постанови № 1236 щодо протидії COVID-19 були внесені поправки, які значно полегшили процедуру перетину для іноземців. Тому, тим з них, хто має постійне місце проживання в Україні, поліс страхування при перетині лінії розмежування до ПУТ не потрібен.
- Монітори БФ «Право на захист» повідомили про людину, яка померла на «нульовому» блокпості на КПВВ «Станиця Луганська» у 2021 року. Попередня причина смерті була пов'язана з серйозним захворюванням.
- Перетин лінії розмежування залишався можливим тільки через два КПВВ: «Новотроїцьке» в Донецькій області та «Станиця Луганська» в Луганській області (див. таблицю в розділі 8. Спостереження на КПВВ).

⁴ Загальна статистика перетину та візуалізація даних доступні на панелі Управління УВКБ ООН, інформація отримана від Державної прикордонної служби України. <https://goo.gl/TZbU8c>

⁵ Щоб перетнути лінію розмежування, люди повинні мати електронний дозвіл, виданий на сайті Служби безпеки України (СБУ). Для тих осіб, які з яких-небудь причин не можуть самостійно оформити електронний дозвіл, люди повинні звернутися до координаційної групи, яка допоможе в отриманні дозволу.

- У травні почалася реконструкція на КПВВ «Станиця Луганська». Планувалося модернізувати інфраструктуру КПВВ аналогічно тому, що було зроблено на КПВВ «Новотроїцьке» (Центр адміністративного обслуговування, навіси тощо). Люди стикнулися з незручностями, включаючи відсутність навісів, аварійний стан тротуару, переміщення приватних лабораторій ближче до проїжджої частини і відсутність лавок поруч з ними. Ремонтні роботи планувалися завершити приблизно до кінця літа.
- Внаслідок обмежень на перетин лінії розмежування, багато мешканців НПУТ наважуються їхати до ПУТ через РФ, перетинаючи російсько-український кордон через МПП «Мілове» або «Гоптівка».
- Умови перетину та очікування потребують покращення. Моніторинг, проведений БФ «Право на захист» на українському боці кордону, виявив потребу в певній кількості послуг та відсутність інфраструктури на обох пунктах перетину, особливо на МПП «Мілове». (Подробиці – в розділі 10. Спостереження на МПП).
- За даними ДПСУ та моніторингу захисту, щоденно видавалися повідомлення про порушення щодо незаконного перетину. ДПСУ замість штрафу може винести усне попередження певним групам людей, таким як пенсіонери, особи з інвалідністю або багатодітні сім'ї. Таким чином, офіційна інформація надана ДПСУ, підтвердила, що кількість жителів НПУТ, оштрафованих за незаконний перетин кордону відповідно до статті 204-2 КУАП⁶ показало збільшення кількості штрафів з моменту введення карантинних обмежень.
- У відповідь на проблему було запропоновано внести поправки до Постанов, пов'язаних із карантином. Пропонувалося звільнити громадян України від адміністративної відповідальності через порушення процедури в'їзду-виїзду до НПУТ з гуманітарних причин на період карантину чи неможливості нормального перетину лінії розмежування. Поправка була прийнята 29 червня 2021 року та підписана Президентом 22 липня.

⁶ Стаття 204-2. Порушення порядку в'їзду та виїзду з НПУТ тягне за собою накладення штрафу від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

ОПИТУВАННЯ НА КПВВ

ДЕМОГРАФІЯ РЕСПОНДЕНТІВ

За період з січня по червень 2021 року, монітори БФ «Право на захист» опитали 3 533 особи, які перетинали лінію розмежування. Загальна статистика респондентів, опитаних у 2021 році, показала наступне: більшість (60%) респондентів становили жінки, а 56% усіх респондентів були старше 60 років. Жінки старше 60 років становили 33% від всіх респондентів (1 178 осіб). 5% від усіх респондентів подорожували з дітьми. Однак, кількість транспортних засобів була також меншою через закриття трьох попередньо працюючих КПВВ.

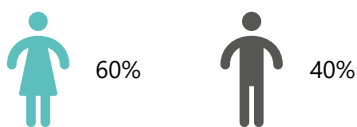
За перші шість місяців 2019-2021 років кількість респондентів-жінок перевищувала кількість респондентів-чоловіків, проте частка чоловіків збільшилася за цей період. Водночас розбивка

за віком показала тенденцію до зменшення вікової категорії 60+ та збільшення категорії 35-59 років. Зниження може бути викликане тим, що для перетину лінії розмежування люди стикаються зі складною процедурою подачі документів з боку НПУТ, включаючи зазначення причини для перетину і підтверджувальних документів. Крім того, така поїздка тягне за собою додаткові труднощі, пов'язані зі здачею ПЛР-тестування, можливою обсервацією та установкою додатку «Вдома» на стороні ПУТ.

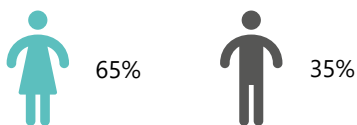
Загальна частка респондентів, що подорожували в обох напрямках, була приблизно однаковою у 2021 році: 53% опитувань було проведено з людьми, що прямували на НПУТ, 47% респондентів їхали на ПУТ.

Стать респондентів

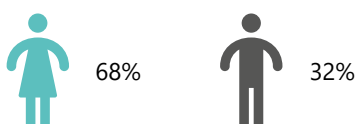
у першому півріччі 2021

у першому півріччі 2020

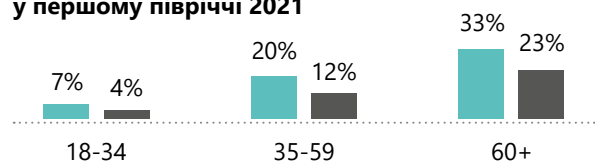
у першому півріччі 2019

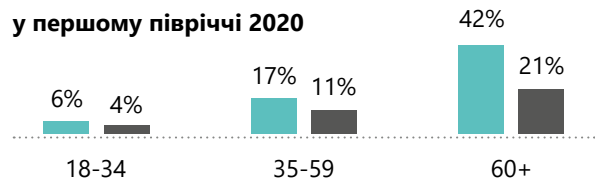
● Жінки ● Чоловіки

Стать та вік респондентів

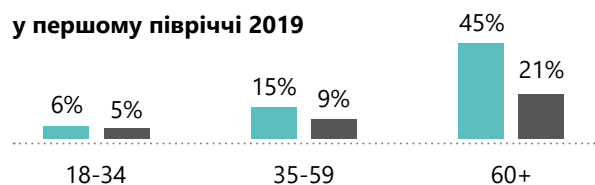
у першому півріччі 2021

у першому півріччі 2020

у першому півріччі 2019

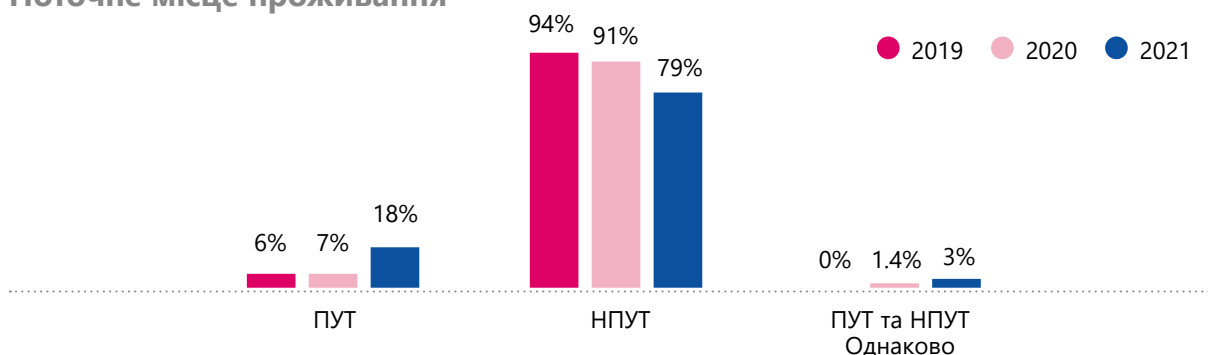
● Жінки ● Чоловіки

МІСЦЕ ПРОЖИВАННЯ

Частка респондентів, які проживали на НПУТ на момент опитування, розрізнялася протягом півріччя 2019-2021 років. Частка мешканців НПУТ почала зменшуватися з початку карантину у 2020 році. Це може бути пов'язане зі складною процедурою перетину

лінії розмежування, зокрема жителів НПУТ. Також, важливо згадати, що жителі ПУТ мають менше причин подорожувати на НПУТ, тоді як особи, що проживають на НПУТ часто потребують послуг, які є недоступними або обмеженими на НПУТ.

Поточне місце проживання

ЧАСТОТА ТА ТРИВАЛІСТЬ ПЕРЕТИНУ

Переважна більшість респондентів повідомили, що раніше вони перетинали лінію розмежування раз на два місяці. Це було особливо актуально для пенсіонерів (90% людей похилого віку подорожували раз на два місяці), яким необхідно було перебувати на ПУТ не рідше одного разу на 60 днів, щоб забезпечити виплату своєї пенсії.

Втім, з березня 2020 року кількість людей, що перетинають лінію розмежування, зменшилася через введення карантинних обмежень. У першій половині 2021 року кількість респондентів, які стверджували, що вони подорожують раз на два місяці, становила всього 28%. У свою чергу, все більше людей

вказували щоквартальну та піврічна періодичність. Отже, спостерігалася тенденція до збільшення періоду між поїздками.

Більшість усіх респондентів, які подорожували раз на два місяці, були у віковій категорії 60+. У першій половині 2019 і 2020 років частка людей, які подорожують раз на два місяці, становила 90% в обох півріччях, в той час як у першій половині 2021 року той же показник знизився до 44%. Це може бути пов'язано не тільки з закриттям КПВВ, але і з тим, що раніше респонденти віком 60+ проходили фізичну ідентифікацію⁷ кожні два місяці. Через карантинні обмеження обов'язкова ідентифікація була призупинена.

⁷ Фізична ідентифікація означає особистий візит до відділення банку з паспортом, банківською картою або електронним Пенсійним посвідченням, звернення в касу банку і вчинення будь-яких дій з рахунком (зняття готівки, оплата житлово-комунальних послуг, перевірка балансу щодо), для чого потрібно ввести ПІН-код.

Частота та тривалість перетину лінії розмежування

● Перше півріччя 2019 ● Перше півріччя 2020
● Перше півріччя 2021

Тривалість перетину істотно варіювалася в залежності від КПВВ та сторони (ПУТ/НПУТ). У першій половині 2021 року найбільша тривалість перетину (2-3 години) найчастіше відзначалася (31%) на КП «Оленівка» (НПУТ), тоді як на КПВВ «Станиця Луганська» з боку НПУТ це здебільшого займало менше півгодини. Тим часом, на ПУТ зазвичай потрібно не більше двох годин, щоб перетнути КПВВ.

Для порівняння, як в 2019, так і у 2020 році найбільша тривалість перетину спостерігалася на КПВВ «Станиця Луганська» з боку ПУТ (1-2 години), а також з боку НПУТ 2-3 години. Тим часом, найкоротший час очікування спостерігався на КПВВ «Новотроїцьке» – до однієї години.

Загалом, час необхідний для перетину КПВВ скоротився на обох працюючих КПВВ у першому півріччі 2021 року в порівнянні з 2020 роком, насамперед, через меншу кількість людей, які щодня перетинають лінію розмежування. Ця тенденція менш суттєва зі сторони ПУТ, швидше за все через введені там заходи протидії COVID-19 (тести COVID-19, установка додатку «Вдома»).

ПРИЧИНИ ПЕРЕТИНУ

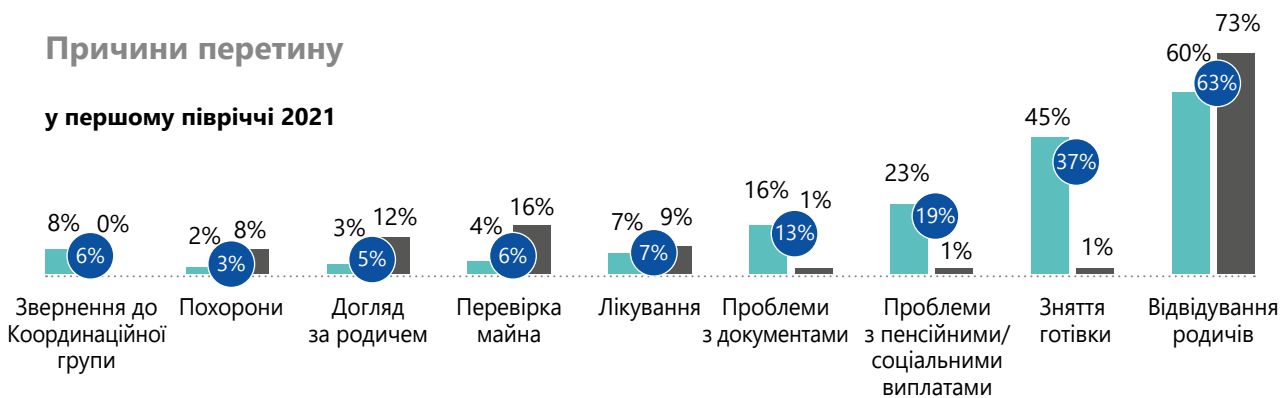
Причини перетину, зазначені респондентами, змінювались протягом звітних періодів. Однак, як і в попередні роки, причини жителів ПУТ та НПУТ суттєво відрізнялися.

У першій половині 2019 та 2020 років, розв'язання питань пов'язаних з пенсійними або соціальними виплатами, було найчастішою

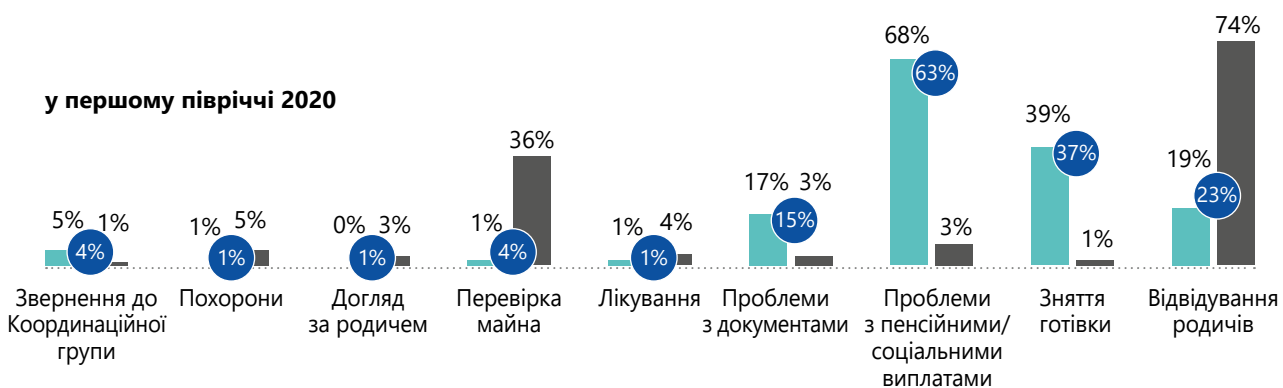
причиною для перетину серед жителів НПУТ. Ця причина була більш поширеною серед людей похилого віку: 90-92% респондентів старше за 60 років зазначили її серед причин перетину, тоді як аналогічна частка серед респондентів віком 35-59 років становила 21-35%. Ці питання включають уникнення призупинення пенсії чи соціальних виплат

Причини перетину

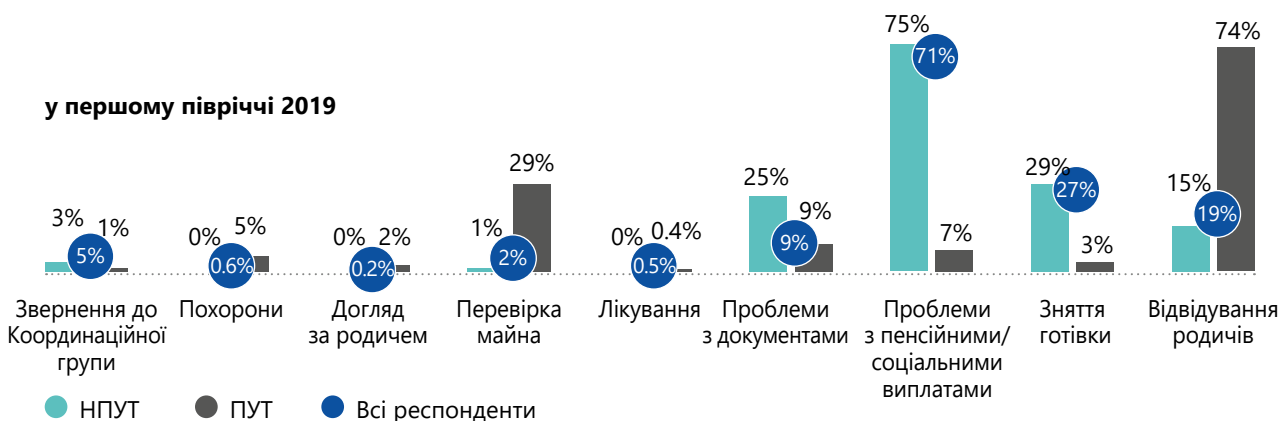
у першому півріччі 2021

у першому півріччі 2020

у першому півріччі 2019

Відсотки розраховуються в межах кожної групи (ПУТ/НПУТ). Респонденти могли вказати декілька причин для перетину.

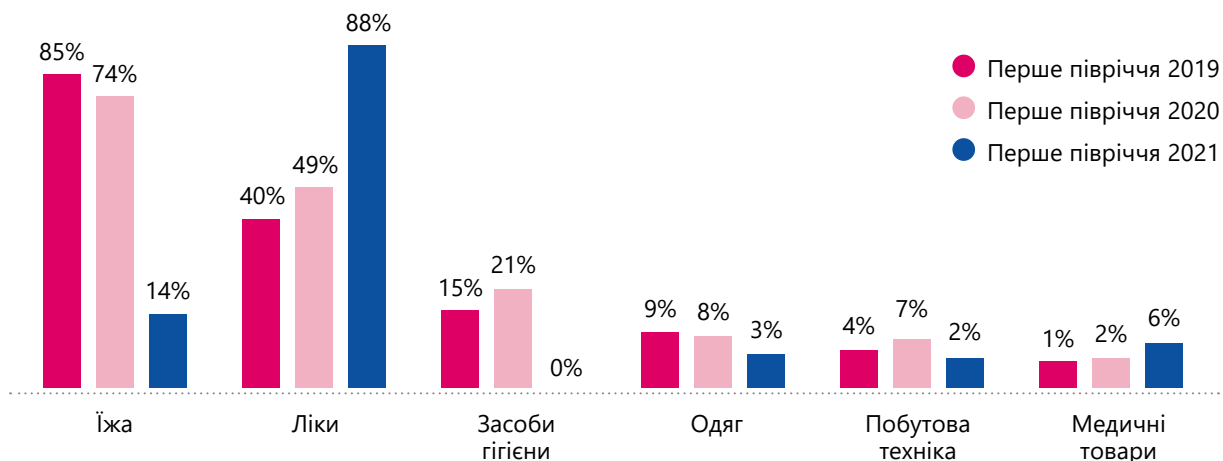
внаслідок відсутності на ПУТ понад 60 днів (78-82% респондентів, що перетнули лінію розмежування, назвали цю причину).

У першій половині 2021 року ситуація суттєво змінилася. З жовтня 2020 року у порівнянні з іншими причинами, відвідування родичів було найбільш часто згадуваною причиною задля перетину лінії розмежування. Це збільшення вплинуло на всі три вікові групи і становило 62-63% від загального числа респондентів. Доступ до зняття готівки залишався ще однією важливою причиною серед жителів НПУТ для візиту ПУТ, як і до введення обмежень, пов'язаних з COVID-19. Водночас значно менша частка респондентів зазначила про вирішення питань з пенсіями та соціальними виплатами. Це може бути викликано призупиненням фізичної ідентифікації та автоматичним продовженням соціальних виплат. Перевірка власного майна було однією з основних причин, з якої жителі ПУТ подорожували до НПУТ. Ця тенденція може зберігатися, особливо з огляду на закон про «Націоналізацію покинутого житла протягом 75 днів», ухвалений де-факто владою ОРДО в кінці квітня.

Якщо порівнювати періоди опитування починаючи з 2019 року, не було суттєвої різниці (коливається в межах 4%) серед усіх респондентів, які мали проблеми з документами. В першому півріччі 2021 року, 44% респондентів зазначили проблеми, пов'язані з ID-карткою. Слід зазначити, що тільки 2% в 2019 році зазначили проблеми, пов'язані із закордонним паспортом. Тим часом, у першій половині 2020 та 2021 років цей відсоток становив 34% у 2020 році та 26% у 2021 році. У першому півріччі 2021 року, серед інших документів респонденти зазначали отримання свідоцтва про смерть (14%), народження (5%) та довідки ВПО (5%).

У першій половині 2021 року, тільки 3% від усіх респондентів зазначили купівлю товарів серед причин своєї подорожі у порівнянні з 13% у першій половині 2019 року та 4% в першій половині 2020 року. У той же час, порівнюючи періоди, слід зазначити, що спостерігалася суттєва різниця в тому, які товари купували респонденти. Різко зросла частка медикаментів, а частка продуктів харчування і предметів гігієни зменшилась.

Покупка: який вид покупок?

МІСЦЕ ПРИЗНАЧЕННЯ

Оскільки мешканці НКУУТ частіше подорожують для вирішення питань пов'язаних із отриманням державних, правових або банківських послуг, важливо розуміти попит на інфраструктуру в населених пунктах на КУУТ. Загалом, 44% від всіх опитаних мешканців НКУУТ (1914 осіб) погодились відповісти на питання щодо їх пункту призначення. Більшість з таких респондентів (95%) відвідували населені пункти в Донецькій та Луганській областях, переважно ті що розташовані ближче до КПВВ; 1% прямували до

Запорізької та 0,9% до Дніпропетровської областей. Важливо зазначити, що пункти призначення деяких респондентів були власне КПВВ для отримання наявних там послуг.

Серед респондентів, які відповіли на це питання на КПВВ «Новотроїцьке», найчастіше зазначали Маріуполь як пункт призначення (64%). Респонденти на КПВВ «Станиця Луганська» найчастіше подорожували до смт Станиця Луганська.

ЧИННИКИ ЗАНЕПОКОЄННЯ ПІД ЧАС ПЕРЕТИНУ ЛІНІЇ РОЗМЕЖУВАННЯ

В цілому, частка респондентів, які висловили занепокоєння щодо перетину лінії розмежування, знизилася з 64% до 25% з першого півріччя 2019 року до 2021⁸. У першому півріччі 2021 року, більшість респондентів висловили занепокоєння щодо процедури перетину на КПВВ, зазначивши можливі проблеми з перепусткою в якості причини своєї занепокоєності. Дійсно, після введення карантинних обмежень, люди зіткнулися з невизначеністю щодо процедури перетину, через відсутність інформації з боку НПУТ. Крім того, перетин лінії розмежування залежав від дозволу де-факто влади, який можна було отримати через складну процедуру.

Однак тенденції розрізнялися між двома КПВВ що працювали: КПВВ «Новотроїцьке» та «Станиця Луганська». Наприклад, на КПВВ

«Новотроїцьке» 38 відсотків респондентів зазначили можливі проблеми з перепусткою в якості причини своєї занепокоєності, в той час як тільки 7% зазначили цю проблему на КПВВ «Станиця Луганська». Це дає розуміння того, що умови перетину залишаються серйозно обмеженими в результаті COVID-19, особливо на КПВВ «Новотроїцьке» через складну процедуру перетину з боку НПУТ (див. розділ 9. Процедура перетину на КПВВ). Крім того, перетин лінії розмежування залежав від дозволу де-факто влади, який можна було отримати через складну процедуру. Таким чином, деякі люди не змогли перетнути лінію розмежування попри наявність достатніх і відповідних підстав для перетину. Таким чином, враховуючи малу кількість щоденних перетинів, фізична відстань і довгі черги очікування не входили в число пріоритетних причин стурбованості.

⁸ Респонденти могли вказати декілька причин свого занепокоєння.

Найчастіші проблеми під час перетину

● Перше півріччя 2019 ● Перше півріччя 2020
● Перше півріччя 2021

* До 2020 року ці дані не збиралися

На початку 2019-2020 років, ситуація була дещо іншою: довгі черги залишалися причиною значного занепокоєння на всіх КПВВ. Втім, частка респондентів, які зазначали черги серед причин занепокоєння, була різною на кожному КПВВ, що залежало від

Найчастіші проблеми під час перетину КПВВ у перше півріччя 2021

● Ст. Луганська КПВВ ● Новотроїцьке КПВВ

Відсотки розраховуються серед тих людей що не зазначили жодних занепокоєнь. Респонденти могли вказати декілька причин свого занепокоєння.

безлічі факторів, таких як кількість перетинів на конкретному КПВВ, технічні проблеми, кількість персоналу, що обслуговує тощо. Однак, в першому півріччі 2021, занепокоєння з приводу довгих черг знизилося через загальне зменшення потоку людей на КПВВ через введення карантинних обмежень.

У 2021, дуже невеликий відсоток респондентів висловив стурбованість з приводу ризиків, пов'язаних з COVID-19. Це можна пояснити невеликою кількістю людей, які щодня перетинають КПВВ, і відсутністю довгих черг.

Зрештою, хоч респонденти не повідомляли моніторам БФ «Право на захист» про занепокоєння щодо гендерно-обумовленого насильства, деякі респонденти були занепокоєні перевищенням повноважень. Є ризик, що люди боялися висловлювати скарги на насилля. Однак у травні та червні

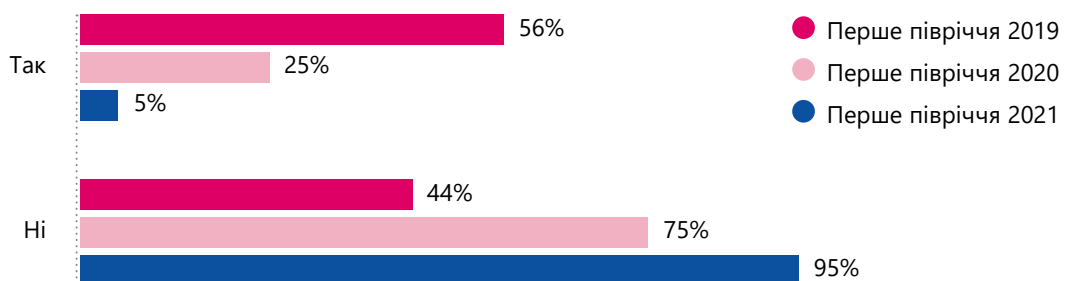
монітори БФ «Право на захист» отримали скарги щодо ретельного обшуку особистих речей (косметички, спідньої білизни, аптечки першої допомоги тощо) на КП «Оленівка» (НПУТ). Деякі люди були змушені роздягнутися до спідньої білизни для ручного обшуку.

УМОВИ ОЧІКУВАННЯ

Порівняння півріччя починаючи з 2019 року дало зрозуміння що, частка респондентів, стурбованих умовами очікування знизилася з 56% до 5%.

Це може бути пов'язано з тим, що в період після введення карантинних обмежень, складна та обмежувальна процедура перетину привела до зменшення загальної кількості перетинів.

Умови очікування

У першому півріччі 2021 року, серед двох КПВВ менше занепокоєння у респондентів викликали умови на КПВВ «Станиця Луганська», ніж на КПВВ «Новотроїцьке», де 6% респондентів скаржилися на відсутність достатньої кількості місць для сидіння через довгий час очікування в модулі.

Незважаючи на те, що Станиця Луганська викликала менше занепокоєння у респондентів (4%), у травні кількість проблем почала збільшуватися у зв'язку з реконструкцією КПВВ. Планувалося оновити інфраструктуру

за зразком КПВВ «Новотроїцьке» (Центр адміністративного обслуговування, навіси тощо). Через це цим люди стикалися з незручностями: навісів не було, а тротуарна дорога була розбита; приватні лабораторії були перенесені ближче до проїжджої частини, лавки біля лабораторій прибрані. Ремонтні роботи планувалося завершити до кінця літа 2021 року.

Стосовно доступу до інформації на КПВВ в 2021 році, 99% респондентів зазначили, що їм вистачає інформації, наявної на КПВВ.

СПОСТЕРЕЖЕННЯ НА КПВВ

На додачу до опитування, монітори БФ «Право на захист» здійснюють моніторинг через спостереження на всіх семи КПВВ (ПУТ). Спостереження проводилися протягом усього півріччя під час відвідувань кожного з КПВВ. На тих КПВВ, де перетин був відновлений – КПВВ «Новотроїцьке» в Донецькій області

та КПВВ «Станиця Луганська» в Луганській області, – монітори БФ «Право на захист» працювали в будні дні в робочі часи. Інформація, подана нижче, описує ситуацію на цих двох КПВВ станом на кінець червня. У нижченаведених таблицях перераховані ключові послуги та їх наявність на КПВВ.

	КПВВ «НОВОТРОЇЦЬКЕ»	КПВВ «СТАНИЦЯ ЛУГАНСЬКА»
Зона очікування (модулі, навіси, лави, сміттєві баки)	✓	⚠
Пункт медичної допомоги з медичними працівниками	Прем'єр Уржанс Інтернасьональ	Міжнародний Комітет Червоного Хреста та медичний персонал Державної служби з надзвичайних ситуацій (ДСНС)
Кондиціонування / вентиляція повітря	✓	✗
Обігрівачі	✗	✗
Туалети	✓	✓
Транспортне сполучення	✓	✓
Wi-Fi	✓	⚠
Одноразовий посуд	✗	✗
Питна вода	✓	✓
Санітарна вода	✓	✓
Мило / дезінфікуючий засіб для рук / Туалетний папір	⚠	✓
Інвалідний візки	⚠	✓
Ліжка / постільна білизна (в наметах ДСНС)	⚠	⚠
Місце обсервації	✓ Селище Гостре	✗
Безкоштовні експрес-тести на антиген	Починаючи з січня	Починаючи з березня
Платний ПЛР-тест	✗	Три приватні лабораторії Ціна від 950 до 1200 грн

✓ Достатня кількість/задовільний стан/зручне розташування

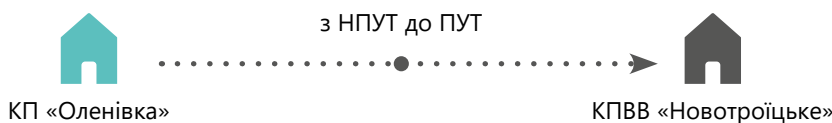
⚠ Недостатня кількість/незадовільний стан або недостатнє обслуговування/ незручне розташування

✗ Відсутність цих об'єктів

ПРОЦЕДУРА ПЕРЕТИНУ КПВВ

КПВВ «Новотроїцьке» (ПУТ) – КП «Оленівка» (НПУТ)

Задля перетину з НПУТ до ПУТ

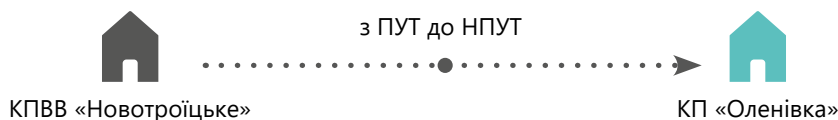
НПУТ:

1. Потрібно потрапити в список, який формується де-факто владою:
 - написати заяву до де-факто влади до «Надзвичайний штаб по боротьбі з розповсюдженням COVID-19» електронною поштою або через телеграм канал;
 - додати підтверджуючі документи;
 - очікувати відповіді від де-факто влади протягом 14 днів.
2. Перетин відбувався щопонеділка та щоп'ятниці.

ПУТ – вхід вільний. Але умови дотримання карантинних обмежень були обов'язковими:

- установка додатку «Вдома»;
- у випадках, коли встановити додаток неможливо, потрібна обов'язкова обсервація. Там у людей є можливість пройти безкоштовний ПЛР-тестування (приїжджає мобільна бригада швидкої допомоги з м. Селидове). Якщо результат негативний, люди можуть бути вільні від обсервації;
- на КПВВ є можливість пройти безкоштовний експрес-тест. Результат відомий протягом 15 хвилин. У разі негативного результату дані автоматично відображаються в додатку «Вдома», і людина звільняється від самоізоляції.

Задля перетину з ПУТ до НПУТ

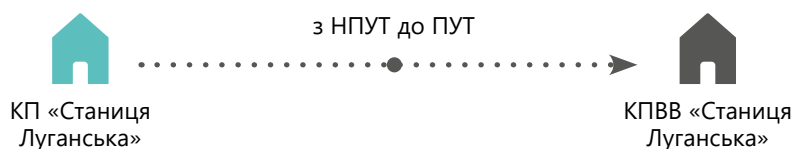
ПУТ – вихід вільний.

НПУТ:

1. Потрібно потрапити в список, який формується де-факто владою (умови такі ж, як описано вище);
2. Проходження ПЛР-тестування на КП «Оленівка»;
3. Перетин відбувався щопонеділка та щоп'ятниці.

КПВВ «Станиця Луганська» (ПУТ) – КП «Станиця Луганська» (НПУТ)

Задля перетину з НПУТ до ПУТ

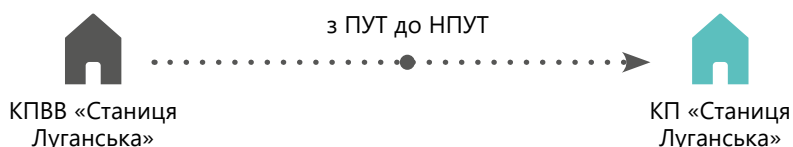
НПУТ:

1. Відповідно до Закону де-факто влади, в'їзд і виїзд на територію дозволений не частіше одного разу на місяць. Однак, за словами бенефіціарів, це правило застосовується до людей на вибірковій основі.

ПУТ – вхід вільний. Але умови дотримання карантинних обмежень є обов'язковими:

- установка додатку «Вдома»;
- на КПВВ є можливість пройти безкоштовний експрес-тест. Результат відомий протягом 15 хвилин. У разі негативного результату дані автоматично відображаються в додатку «Вдома», і людина звільняється від самоізоляції;
- проходження ПЛР-тестування в трьох приватних лабораторіях. Результат відомий протягом 48 годин. У разі негативного результату дані автоматично відображаються в додатку Вдома, і людина звільняється від самоізоляції.

Задля перетину з ПУТ до НПУТ

ПУТ – вихід вільний.

НПУТ:

1. Необхідно мати реєстрацію за місцем проживання на НПУТ Луганської області;
2. Відповідно до Закону де-факто влади, в'їзд і виїзд на територію дозволений не частіше одного разу на місяць.

СПОСТЕРЕЖЕННЯ НА МПП

Через обмеження щодо перетину лінії зіткнення владами НКУТ, багато мешканців НПУТ вирішували їхати на ПУТ через Російську Федерацію та перетинати російсько-український кордон через міжнародні пункти пропуску в Міловому та Гоптівці. Ця поїздка займала набагато більше часу, ніж перетин лінії розмежування, та вимагала додаткових витрат на транспортування та, у багатьох випадках, сплати штрафу за незаконний перетин кордону.

Кількість перетинів на МПП та юридичні проблеми, з якими стикаються люди:

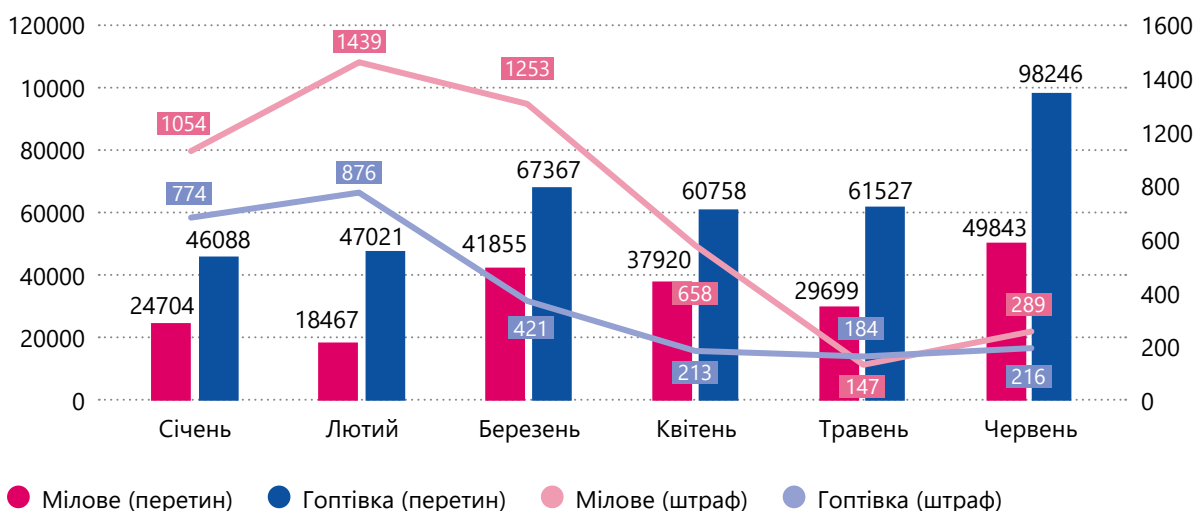
Моніторинг на МПП та неофіційні дані, отримані від ДПСУ, свідчать, що з моменту закриття лінії розмежування збільшився потік людей, що перетинають кордон через МПП. На МПП «Гоптівка» частка мешканців НПУТ складала приблизно 50 відсотків, тоді як на МПП «Мілове» – 80-90%, з них 10–15% були жителями Луганської області, а решта – жителі Донецької області.

Також за неофіційними даними ДПСУ, протоколи про адміністративне правопорушення склалися щодня. Для деяких категорій населення, таких як пенсіонери, люди з інвалідністю або багатодітні сім'ї, співробітники ДПСУ можуть використовувати усне попередження замість накладення штрафу.

Втім, згідно з даними, отриманими БФ «Право на Захист» від ДПСУ за інформаційними запитоми, кількість мешканців НПУТ, оштрафованих за незаконний перетин відповідно до статті 204-2 КУпАП, залишаються значними.

У відповідь на це проблему в 2020 році була запропонована поправка до законодавства щодо протидії COVID-19. Поправка пропонувала звільнити громадян України, які порушують процедуру в'їзду та виїзду з НПУТ через МПП з гуманітарних причин, від адміністративної відповідальності на період карантину або на період обмежений пропуск через КПВВ. Поправка була

Кількість перетинів та штрафи на МПП (тільки громадяни України)

прийнята 29 червня 2021 року і підписана Президентом 22 липня.

У 2021 році юридична команда БФ «Право на Захист» надала юридичний супровід та представництво в суді 140 особам, які були оштрафовані за незаконний перетин державного кордону. Серед них 43 справи були успішно завершені, а 101 справа все ще перебувала в стадії розгляду на момент підготовки звіту.

Умови перетину

Монітори БФ «Право на Захист» здійснювали спостереження за послугами, доступними на українській стороні прикордонних пунктів. Моніторинг виявив потребу в певній кількості послуг та відсутність інфраструктури на обох пунктах перетину, особливо на МПП «Мілове». (Докладніше дивиться у таблиці нижче).

	МПП «ГОПТІВКА»	МПП «МІЛОВЕ»
Зона очікування (модулі, навіси, лави, сміттєві баки)		
Пункт медичної допомоги з медичними працівниками		
Кондиціонування / вентиляція повітря		
Обігрівачі		
Туалети	Платно	
Транспортне сполучення		
Wi-Fi		
Одноразовий посуд		
Питна вода		
Технічна вода		
Мило / дезінфікуючий засіб для рук / Туалетний папір		
Колісні візки		
Місце обсервації		 Селище Мілове
Безкоштовні експрес-тести на антиген		 Платно
Платний ПЛР-тест*	 900 грн	 1100 грн
Тривалість перетину МПП**	Близько 2 годин	Від 8 до 14 годин

Достатня кількість/задовільний стан/зручне розташування

Недостатня кількість/незадовільний стан або недостатнє обслуговування/ незручне розташування

Відсутність цих об'єктів

* Починаючи з 16 червня, з огляду на перехід країни у зелену зону епідемічної небезпеки, Кабінет Міністрів України скасував обов'язкове встановлення додатку «Вдома» для осіб, які в'їжджають в Україну.

** Загальний час, необхідний для перетину українського та російського кордонів.

